ഓം

സംക്ഷിപ്ത സുന്ദരകാണ്ഡം

(വാല്മീകി രാമായണം)

കാസരബാദ കാമരാജു ചാരിടബില് ട്രസ്റ്റ്
ഹൈദരാബാദ് (ഇംഡിയാ)

Published by
Kasarabada Kamaraju Charitable trust
C/o A Ramalakshmi
203 Arcadia Apartments
3-5-44/1 Eden Bagh
Hyderabad
500001

All rights are with the trust

Drawings provided by
Turaga Sesha Chalam
Polygraphics
Hyderabad

The Malayalam Script used Baraha software (www.baraha.com).
This activity enjoyed the support of many .
However the Malayalam script and the slokas were reviewed through
a simple process of reading through
by Mr & Mrs Sugunan of Bangalore
in an entirely voluntary support.
Inspite of all care taken we expect that there will be errors of transliteration.
As the adage goes..

യദക്ഷര പദഭ്രഷ്ടം മാത്രാഹീനംച യദ്ഭവേത്
തത്സര്വം ക്ഷമ്യതാം ദേവ ശ്രീരാമോ നമോസ്തുതേ
ഓം
ശാംതിഃ ശാംതിഃ ശാംതിഃ !!!

Om sri ram

Sankshipta Valmiki

Sundarakanda

According to traditional folklore Ramayana text has twenty four thousand Slokas corresponding to the twenty four syllables of Gayatri mantra. The first Sloka of Sundarakanda has the twelfth syllable of the twenty four syllables of the Gayatri mantra, placing Sundarakanda in a way at the virtual center or the heart of Ramayana.

Sundarakanda is probably the most widely read part of Ramayana and carries a widely known verse about itself saying

സുംദരേ സുംദരോ രാമ സുംദരേ സുംദരഃ കപിഃ
സുംദരേ സുംദരീ സീതാ സുംദരേ കിം ന സുംദരമ് ।

In Sundarakaanda Rama is beautiful , Sita is beautiful, Hunuman is beautiful ,. What is not beautiful in Sundarakanda?

Considering the tradition of naming a book or chapter of a book after the main character, one can conclude Sundarakanda is about Sundara , the Hunuman who is the center piece of action in Sundarakaanda.

Sundarakanda is the story of the determination of Hanuman in achieving the task he set out as stated in the opening stanza of Sundarakanda. The story built in Sundarakanda can be briefly stated as follows. Hanuman flies across the ocean overcoming several obstacles , enters Lanka, after intensive search finds Sita , identifies himself as the messenger of Rama , takes her message and a token Chudamani from her as an identification , then announces himself as the servant and messenger of Rama, destroys the palace garden of Ravana, gains audience with Ravana, conveys his own message to Ravana saying return Sita or face annihilation . When his message of conciliation was rejected and his tail was set on fire , he uses that to burn down the city of Lanka , returns triumphantly to Kishkindha and conveys to Rama that Sita is safe but in the custody of the Rakshasa King Ravana in Lanka , continuously pining for Rama and awaiting action by Rama to get her released .

Stripped of religious overtones , Sundarakanda starts in the background where in Sri Rama and Sita have gone through relentless troubles and difficulties in terms of the abrupt cancellation of coronation, banishment to the forests , the death of father Dasaratha , the abduction of Sita . SriRama himself says,

രാജ്യാദ്ഭ്രംശോ വനേ വാസഃ ശീതാ നഷ്ടോ ഹതോ ദ്വിജഃ ।
ഈ ദൃശീയം മമാ ലക്ശ്മീ നിര്ധഹേദപി പാവകം ॥

Kingdom is Lost. Living in forest. Lost Sita. Now this Bird Jatayu is dead. This is all my misfortune which can even destroy fire.

This mood of despondency continues with the despondency of the search party led by Angada being unable to find Sita . They were also facing the daunting task of crossing the ocean to locate Sita . From there the seeds of success are sown with Jambavan prodding Hanuman to take upon himself the task of crossing the ocean.

Starting in this background, the exploits of Hanuman in crossing the ocean create a sense of exuberance. The long sought after success in locating Sita, bringing peace to her agitated mind, bringing peace to Rama by informing him of the safety of Sita provide a turning point in Ramayana. So much so that the tradition has it that Sadhana connected with Sundarakanda creates a sense of peace and success for those who undertake the Sadhana of Sundarakaanda.

Over the ages Sundarakaanda in Ramayana acquired an importance of its own, much like the Bhagavad-Gita in Mahabharata, which is an epic which came after Ramayana. The two central images of Sundarakaanda which created an aura , which made it an entity in the daily parayana, the program of prayer in many families are the roles of Hanuman and Sita. Hanuman is depicted as the selfless, devoted, courageous, intelligent, powerful, but simple Rambhakt, a devotee of Rama . Sita is portrayed as the deeply afflicted and sorrowing wife, yet endowed with an unflinching wifely devotion for Sri Rama such as when she declares

“ദീനോ വാ രാജ്യ ഹീനോ വാ യോമേ ഭര്താ സ മേ ഗുരുഃ “ ।
“Deeno vaa rajyahino vaa Yo may bharta , sa may guruh “.

With such strong portrayals of unbounded loyalty and devotion , number of beliefs have sprung up in the tradition bound Indian families . It is said that when a man has some great issue at stake that will either mend or mar his life, he reads

Sundarakanda or hears it expounded. When a man is ill , past medical help people believe if one reads Sundarakaanda Maruti will bring him back to life and good health. This is only to illustrate the beliefs which grew over the ages about the power of Sundarakaanda in the tradition bound Indian families . But there is certainly more to Sundarakanda if one were to look at the inner meaning or the buried message in Sundarakaanda than the beliefs built about its mystic powers.

While Sunadarakaanda occupies such prime place in the Indian family tradition, for some not so clear reasons it has not been adequately represented in the academic curriculum of Sanskrit Students except in terms of a chapter or two. This is possibly because of the size of Sundarakanda. There are no shortened versions of Sundarakanda solely using the Slokas of Valmiki which capture the story in its entirety. Sundarakanda contains more than three thousand Slokas covering wide variety of imagery, the flight of Hanuman across the sea, search for Sita in Lanka as well as the lengthy discourses between Hanuman and Sita, Hanuman and Ravana. In addition there are Hanuman's own soliloquies.

The present effort is a continuation of an earlier effort initiated by presenting the full thread of Sundarakaanda in two hundred and ninety six Slokas of Valmiki Sundarakanda in Telugu script in the form "Sankshipta Sundarakanda", brought out by Kasarabada Kamaraju Charitable trust. This is not a critical effort and is not aimed at appreciation by critics. This could be seen as the first reading for uninitiated in the mysteries of Sundarakanda with the hope after going through this, one would go to the full Sundarakanda.

The Malayalam script of Valmiki slokas was reviewed and corrected by friends and colleagues Mr & Mrs Sugunan.

Om tat sat

Kasarabada Kamaraju Charitable Trust.
June 2010

“തതോ രാവണ നീതായാഃ സീതായാഃ ശത്രുകര്ശനഃ ।
ഇയേഷ പദമന്വേഷ്ടുമ് ചാരണാചരിതേപധിഃ “ ॥ ൧ ॥

ഓമ്

സംക്ഷിപ്ത സുംദരാകാംഡ

(വാല്മീകി രാമായണം)

ധ്യാനമ്

ശുക്ലാംബരധരം വിഷ്ണും ശശിവര്ണം ചതുര്ഭുജമ്
പ്രസന്നവദനം ധ്യായേത് സര്വ വിഘ്നോപശാംതയേ !!
അഗജാനന പദ്മാര്കം ഗജാനനമഹര്നിശമ്
അനേകദംതം ഭക്താനാം ഏകദംതമുപാസ്മഹേ !!

യാകുംദേംദു തുഷാര ഹാര ധവളാ യാശുഭ്രവസ്ത്രാവൃതാ
യാ വീണാവരദംഡ മംഡിതകരാ യാ ശ്വേത പദ്മാശനാ !
യാ ബ്രഹ്മാത്യുത ശംകര പ്രഭൃതിഭിഃ ദേവൈഃ സദാ പൂജിതാ
സാ മാം പാതു സരസ്വതീ ഭഗവതീ നിശ്ശേഷ ജാഡ്യാഫഹാ !!

കൂജംതം രാമരാമേതി മധുരം മധുരാക്ഷരമ്
ആരുഹ്യ കവിതാ ശാഖാം വംദേ വാല്മീകി കോകിലമ് !
വാല്മീകേര്മുനിസിംഹസ്യ കവിതാ വനചാരിണഃ
ശ്രുണ്വന് രാമകധാ നാദം കോ ന യാതി പരമാംഗതിമ്!!

അംജനാനംദനം വീരം ജാനകീ ശോകനാശനമ്
കപീശമ് അക്ഷ ഹംതാരം വംദേ ലംകാ ഭയംകരമ്
അമീഷകൃത മാര്താംഡം ഗോഷ്പദീകൃത സാഗരമ്
തൃണീ കൃത ദശഗ്രീവം ആംജനേയം നമാമ്യഹമ്

യത്ര യത്ര രാഘുനാധകീര്തനം തത്ര തത്ര കൃതമസ്തകാംജലിമ്
ഭാഷ്പവാരി പരിപൂര്ണലോചനം മാരുതിം നമത രാക്ഷസാംതകമ് !!

****

ഓം

സംക്ഷിപ്ത സുംദരാകാംഡ

(വാല്മീകി രാമായണ ശ്ലോകമുലു)

തതോ രാവണ നീതായാഃ സീതായാഃ ശത്രുകര്ശനഃ ।
ഇയേഷ പദമന്വേഷ്ടുമ് ചാരണാചരിതേപധിഃ ॥ ൧ ॥

ദുഷ്കരം നിഷ്പ്രതിദ്വംദമ് ചികീര്ഷന് കര്മ വാനരഃ ।
സമുദഗ്ര സിരോഗ്രീവോ ഗവാംപതിരിവാബഭ? ॥ ൨ ॥

സ സൂര്യായ മഹേംദ്രായ പവനായ സ്വയംഭുവേ ।
ഭൂതേഭ്യശ്ചാംജലിമ് കൃത്വാ ചകാര ഗമനേമതിം ॥ ൩ ॥

.

വാനരാന് വാനരശ്രേഷ്ഠ ഇദം വചനമബ്രവീത് ।
യധാ രാഘവ നിര്മുക്തഃ ശരഃ ശ്വാസനവിക്രമഃ ॥ ർ ॥
ഗച്ഛേത് തദ്വദ്ഗമിഷ്യാമി ലംകാം രാവണ പാലിതാം ।
ന ഹി ദ്രക്ഷ്യാമി യദിതാം ലംകായാം ജനകാത്മജാമ് ॥ ൫ ॥
അനേനൈവ ഹി വേഗേന ഗമിഷ്യാമി സുരാലയം ।
യദി വാ ത്രിദിവേ സീതാം ന ദ്രക്ഷ്യാമ്യകൃതശ്രമഃ ॥ ൬ ॥
ബദ്ധ്വാ രാക്ഷസ രാജാനമ് ആനയിഷ്യാമി രാവണമ് ।
സര്വധാ കൃതകാര്യോഹമേഷ്യാമി സഹ സീതയാ ॥
ഉത്പപാതാധ വേഗേന വേഗവാന വിചാരയന് ॥ ൭ ॥

പ്ലവമാനം തു തം ദൃഷ്ട്വാ പ്ലവംഗം ത്വരിതം തദാ ।
വവര്ഷുഃ പുഷ്പ വര്ഷാനി ദേവഗംധര്വദാനവാഃ ॥ ൮ ॥.

തതാപി നഹി തം സൂര്യം പ്ലവംതം വാനരോത്തമമ് ।
സിഷേവേ ച തദാ വായു രാമകാര്യര്ധസിദ്ധയേ ॥ ൯ ॥

ഇക്ഷ്വാകുകുലമാനാര്ധീ ചിംതയാമാസ സാഗരഃ ।
അഹമിക്ഷ്വാകുനാധേന സഗരേണ വിവര്ധിതഃ ॥
ഇക്ഷ്വാകുസചിവശ്ചായം നാവസീദതുമര്ഹതി ॥ ൧൦ ॥
ഇതി കൃത്വാ മതിം സാധ്വീം സമുദ്രശ്ഛന്നമംഭസീ ।
ഹിരണ്യനാഭം മൈനാകം ഉവാച ഗിരിസത്തമമ് ॥ ൧൧ ॥
സലിലാദൂര്ധ്വമുത്തിഷ്ഠ തിഷ്ഠ ത്വേഷ കപിസ്ത്വയി ।
അസ്മാകമതിഥിശ്ചൈവ പൂജ്യശ്ച പ്ലവതാം വരഃ ॥ ൧൨ ॥

പ്രീതോഹൃഷ്ടമനാ വാക്യമ് അബ്രവീത് പര്വതഃ കപിം ।

മാനുഷം ധാരയന് രൂപമാത്മനശ്ശിഖരേ സ്ഥിതഃ ॥ ൫൩ ॥

“തദൃഷ്ട്വാ വ്യാദിതമ് ത്വാസ്യം വായുപുത്രഃ സുബുദ്ധിമാന് ।
ദീര്ഘജിഹ്വമ് സുരസയാ സുഘോരം നരകോപമമ് ॥
സു സംക്ഷിപ്യാത്മനഃ കായം ബഭൂവാംഗുഷ്ഠമാത്രകഃ “ ॥ ൫൫ ॥

.

ദുഷ്കരം കൃതവാന് കര്മ ത്വമിദം വാനരോത്തമ ।
നിപത്യ മമ ശൃംഗേഷു വിശ്രമസ്വ യഥാസുഖമ് ॥ ൧൪ ॥

ശ്രമം മോക്ഷയ പൂജാംച ഗൃഹാണ കപിസത്തമ ।
പ്രീതിം ച ബഹുമന്യസ്വ പ്രീതോസ്മി തവ ദര്ശനാത് ॥ ൧൫ ॥
.

ഏവമുക്തഃ കപിശ്രേഷ്ഠഃ തം നഗോത്തമമബ്രവീത് ।
പ്രീതോസ്മി കൃതമാതിഥ്യം മന്യുരേഷോപനീയതാമ് ॥ ൧൬ ॥

ത്വരതേ കാര്യകാലോ മേ അഹശ്ചാപ്യമിഹംതരേ ।
പ്രതിജ്ഞാ ച മയാദത്താ ന സ്ഥാതവ്യമിഹംതരേ ॥ ൧൭ ॥
.

ഇത്യുക്ത്വാ പാണിനാ ശൈലമ് ആലഭ്യ ഹരിപുംഗവഃ ।
ജഗാമാകാശമാവിസ്യ വീര്യവാന് പ്രഹസന്നിവ ॥ ൧൮ ॥.

തദ്വിതീയമ് ഹനുമതോ ദൃഷ്ട്വാ കര്മ സുദുഷ്കരമ് ।
പ്രശശംസു സുരാസ്സര്വേ സിദ്ദാശ്ച പരമര്ഷയഃ ॥ ൧൯ ॥

സമുദ്രമധ്യേ സുരസാ ബിഭ്രതീ രാക്ഷസം വപുഃ ।
പ്ലവമാനം ഹനൂമംതം ആവൃത്യേദമുവാച ഹ ॥ ൨൦ ॥

മമ ഭക്ഷഃ പ്രദിഷ്ടത്വമ് ഈശ്വരൈ ര്വാനരര്ഷഭ ।
അഹം ത്വാം ഭക്ഷയിഷ്യാമി പ്രവിശേദമ് മമാനനമ് ॥ ൨൧ ॥

തദൃഷ്ട്വാ വ്യാദിതമ് ത്വാസ്യം വായുപുത്രഃ സുബുദ്ധിമാന് ।
ദീര്ഘജിഹ്വമ് സുരസയാ സുഘോരം നരകോപമമ് ॥
സു സംക്ഷിപ്യാത്മനഃ കായം ബഭൂവാംഗുഷ്ഠമാത്രകഃ ॥ ൨൨ ॥
.

സോഭിപത്യാശു തദ്വക്ത്രം നിഷ്പത്യ ച മഹാജനഃ ।
അന്തരിക്ഷേ സ്ഥിതഃ ശ്രീമാന് ഇദം വചനമബ്രവീത് ॥൨൩ ॥

പ്രവിഷ്ടോസ്മി ഹി തേ വക്ത്രം ദാക്ഷായണി നമോസ്തുതേ ।
ഗമിഷ്യേ യത്ര വൈദേഹി സത്യം ചാസീദ്വരസ്തവഃ ॥ ൨൪ ॥.

തത് തൃതീയം ഹനുമതോ ദൃഷ്ട്വാ കര്മ സുദുഷ്കരമ് ।
സാധു സാധ്വിതി ഭൂതാനി പ്രശശംസു സ്തദാ ഹരിമ് ॥ ൨൫ ॥.

പ്ലവമാനംതു തം ദൃഷ്ട്വാ സിംഹികാനാമ രാക്ഷസീ ।
ഘനരാജീവ ഗര്ജംതീ വാനരം സമഭിദ്രവത് ॥ ൨൬ ॥.

തതസ്തസ്യാ നഖൈസ്തീക്ഷ്ണൈഃ മര്മാണ്യുത്കൃത്യ വാനരഃ ।
ഉത്പപാതാധ വേഗേന മനസ്സംപാത വിക്രമഃ ॥ ൨൭ ॥

താം ഹതാം വാനരേണാശു പതിതാം വീക്ഷ്യ സിംഹികാം ।
ഭൂതാന്യാകാശ ചാരീണി തമൂചുഃ പ്ലവഗോത്തമം ॥ ൨൮ ॥
ഭീമമദ്യകൃതം കര്മ മഹത് സത്വം ത്വയാഹതം ।
സാധയാര്ധ മഭിപ്രേതമ് അരിഷ്ടമ് പ്ലവതാം വര ॥ ൨൯ ॥
.

സ തു വീര്യവ്രതാം ശ്രേഷ്ഠഃ പ്ലവതാമപി ചോത്തമഃ ।
ജഗാമ വേഗവാന് ലംകാം ലംഘയിത്വാ മഹോദധിം ॥൩൦ ॥

തതസ്സ ചിംതയാമാസ മുഹൂര്തം കപി കുംജരഃ ।
ഗിരിശൃംഗേ സ്ഥിതസ്തസ്മിന് രാമസ്യാഭ്യുദയേ രതഃ ॥ ൩൧ ॥.

ലക്ഷ്യാലക്ഷ്യേണ രൂപേണ രാത്രൗ ലംകാപുരീ മയാ ।
പ്രവേഷ്ടും പ്രാപ്തകാലം മേ കൃത്യംസാധയിതും മഹത് ॥ ൩൨॥
.

രാവണസ്യ പുരീം രാത്രൗ പ്രവിസ്യ സുദുരാസദാമ് ।
വിചിന്വന് ഭവനം സര്വം ദ്രക്ഷ്യാമി ജനകാത്മജാമ് ॥ ൩൩ ॥

അഥ സാ ഹരിശാര്ദൂലം പ്രവിശംതം മഹാബലമ് ।
നഗരീ സ്വേന രൂപേണ ദദര്ശ പവനാത്മജമ് ॥ ൩൪ ॥
.

സാ തം ഹരിവരം ദൃഷ്ട്വാ ലംകാ രാവണപാലിതാ ।
മുംചമാനാ മഹാനാദമ് അബ്രവീത് പവനാത്മജമ് ॥ ൩൫ ॥

കസ്ത്വം കേനച കാര്യേണ ഇഹ പ്രാപ്തോ വനാലയ ।
കഥയസ്വേഹ യത്തത്വം യാവത് പ്രാണാ ധരംതി തേ ॥ ൩൬ ॥

അബഭാഷേധ മേധാവീ സത്വവാന് പ്ലവഗര്ഷഭഃ ।
ദ്രക്ഷ്യാമി നഗരീം ലംകാം സാട്ടപ്രാകാര തോരണാമ് ॥
ഇത്യര്ഥമിഹ സംപ്രാപ്തഃ പരം കൗതൂഹലം ഹി മേ ॥ ൩൭ ॥
ദൃഷ്ട്വാ പുരീമിമാം ഭദ്രേ പുനര്യാസ്യേ യധാഗതമ് । ൩൮ ॥

തതഃ കൃത്വാ മഹാനാദം സാ വൈ ലംകാ ഭയാവഹമ് ।
തലേന വാനരശ്രേഷ്ഠം താഡയാമാസ വേഗിതാ ॥ ൩൯ ॥
.

തതസ്സ കപിശാര്ദൂലോ ലംകയാ താഡിതോ ഭൃശമ് ।
നനാദ സുമഹാനാദം വീര്യവാന് പവനാത്മജഃ ॥ ൪൦॥
.

“ പപാത സഹസാ ഭൂമ? വികൃതാനന ദര്ശനാ “

തതസ്സംവർത്തയാമാസ വാമഹസ്തസ്യസോംഗുളീഃ ।
മുഷ്ടിനാഭിജഘാനൈനാം ഹനുമാന് ക്രോധമൂർഛിതഃ ॥ ൪൧ ॥ .

പപാത സഹസാ ഭൂമ? വികൃതാനന ദര്ശനാ ।
ഉവാചാ ഗര്വിതം വാക്യം ഹനുമംതം പ്ലവംഗമമ് ॥
പ്രസീദ സു മഹാഭാവോ ത്രായസ്വ ഹരിസത്തമ ॥ ൪൨ ॥

നിര്ജിതാഹം ത്വയാ വീരാ വിക്രമേണ മഹാബലാ ।
ഇദം തു തധ്യം ശൃണുവൈ ബ്രുവംത്യാ മേ ഹരീശ്വര ॥ ൪൩ ॥

സ്വയംഭുവാ പുരാ ദത്തം വരദാനം യധാ മമ ।
യദാ ത്വാം വാനരഃ കശ്ചിത് വിക്രമാദ്വശമാനയേത് ॥ ൪൪ ॥
തദാ ത്വയാ ഹി വിജ്ഞേയം രക്ഷസാം ഭയമാഗതമ് ।
സ ഹി മേ സമയസ?മ്യ പ്രാപ്തോദ്യ തവ ദര്ശനാത് ॥ ൪൫ ॥

തത്പ്രവിസ്യ ഹരിശ്രേഷ്ഠ് പുരീം രാവണ പാലിതാമ് ।
വിധത്സ്വ സര്വ കാര്യാണി യാനി യാനീഹ വാംഛസി   ॥ ൪൬

സ നിര്ജിത്യ പുരീം ശ്രേഷ്ഠാമ് ലംകാം താം കാമരൂപിണിമ് ।
വിക്രമേണ മഹാതേജാ ഹനുമാന് കപിസത്തമഃ ॥ ൪൭ ॥
ചക്രേധപാദം സവ്യം ച ശത്രൂണാം സ തു മൂര്ധനി ।
പ്രവിശ്യ നഗരീം ലംകാം കപിരാജഹിതംകരഃ ॥ ൪൮ ॥

ഭവനാദ്ഭവനം ഗഛ്ചന് ദദര്ശ പവനാത്മജഃ   ।
വിവിധാകൃതിരൂപാണി ഭവനാനി തതസ്തതഃ ॥ ൪൯ ॥ .

ന ത്വേവ ശീതാം പരമാഭിജാതാം
പധി സ്ഥിതേ രാജകുലേ പ്രജാതാമ് ।
ലതാം പ്രപുല്ലാമിവ സാധുജാതാം
ദദര്ശ തന്വീം മനസാഭിജാതാമ് ॥ ൫൦ ॥

തതോ പശ്യത് കുധാസീനം നാനാവര്ണാംബരസ്രജമ് ।
സഹസ്രം വരനാരീണാമ് നാനാവേഷവിഭൂഷിതമ് ॥ ൫൧ ॥   .

ന ചാ കുലീനാ ന ച ഹീനരൂപാ
നാ ദക്ഷിണാ നാനുപചാരയുക്താ ।
ഭാര്യാ ഭവത്തസ്യ ന ഹീനസത്വാ
ന ചാപി കാംതസ്യ ന കാമനീയാ ॥ ൫൨ ॥

പുനശ്ച സോ ചിംതയ ദാര്തരൂപോ
ധ്രുവം വിശിഷ്ടാ ഗുണതോഹി സീതാ ।
അധായ മസ്യാം കൃതവാന് മഹാത്മ
ലംകേശ്വരഃ കഷ്ടമനാര്യ കര്മ ॥ ൫൩ ॥

തത്ര ദിവ്യോപമം മുഖ്യം സ്ഫാടികം രത്നഭൂഷിതമ് ।
അവേക്ഷമാണോ ഹനുമാന് ദദര്ശ ശയനാശനമ് ॥ ൫൪ ॥

താസാമേകാംത വിന്യസ്തേ ശയനാം ശയനേ ശുഭേ ।
ദദര്ശ രൂപസംപന്നാമ് അപരാമ് സ കപിഃ സ്ത്രിയമ് ॥ ൫൫ ॥

സ താം ദൃഷ്ട്വാ മഹാബാഹുഃ ഭൂഷിതാം മാരുതാത്മജഃ ।
തര്കയാമാസ സീതേതി രൂപയ?വ്വന സംപദാ ॥
ഹര്ഷേണ മഹതാ യുക്തോ നനംദ ഹരിയൂധപഃ ॥ ൫൬ ॥

അവധൂയ ച താം ബുദ്ധിം ബഭൂവാസ്ഥിത സ്തദാ ।
ജഗാമ ചാപരാം ചിംതാം സീതാം പ്രതി മഹാകപിഃ ॥ ൫൭ ॥

.

ന രാമേണ വിയുക്താ സാ സ്വപ്തുമര്ഹതി ഭാമിനീ ।
ന ഭോക്തും നാപ്യലംകര്തും ന പാനമുപസേവിതുമ് ॥
അന്യേയമിതി നിശ്ചിത്യ ഭൂയസ്തത്ര ചചാര സഃ ॥ ൫൮ ॥

രാക്ഷസ്യോ വിവിധാകാരാ വിരൂപാ വികൃതാ സ്തധാ ।
ദൃഷ്ടാ ഹനുമതാ തത്ര ന തു സാ ജനകാത്മജാ ॥ ൫൯ ॥

രൂപേണാ പ്രതിമാ ലോകേ വരാ വിദ്യാധര സ്ത്രിയഃ ।
ദൃഷ്ടാ ഹനുമതാ തത്ര നതു രാഘവനംദിനീ   ॥ ൬൦ ॥

നാഗകന്യാ വരാരോഹാഃ പൂര്ണചംദ്ര നിഭാനനാഃ ।
ദൃഷ്ടാ ഹനുമതാ തത്ര ന തു സീതാ സുമധ്യമാ ॥ ൬൧ ॥

പ്രമധ്യ രാക്ഷസേംദ്രേണ നാഗ കന്യാ ബലാദ്ധൃതാഃ ।
ദൃഷ്ടാ ഹനുമതാ തത്ര ന സാ ജനകനംദിനീ ॥ ൬൨ ॥

അദൃഷ്ട്വാ ജാനകീം സീതാമ് അബ്രവീദ്വചനം കപിഃ ।
ന ച ശക്ഷ്യമഹം ദ്രഷ്ടും സുഗ്രീവം മൈഥിലീം വിനാ ॥ ൬൩ ॥

.

യാവത് സീതാം ഹി പശ്യാമി രാമ പത്നീം യശസ്വിനീമ് ।
താവദേതാം പുരീമ് ലംകാം വിചിനോമി പുനഃ പുനഃ ॥ ൬൪ ॥

അശോക വനികാ ചേയം ദൃശ്യതേ യ മഹാദ്രുമാ ।
ഇമാമധിഗമിഷ്യാമി ന ഹീയം വിചിതാ മയാ ॥ ൫൫ ॥ .

സ മുഹൂര്ത്തമിവ ധ്യാത്വാ മനസാ ചാധിഗമ്യതാമ് ।
അവപ്ലുതോ മഹാതേജാഃ പ്രാകാരം തസ്യ വേശ്മനഃ ॥ ൫൬ ॥

സ പുഷ്പിതാഗ്രാം രുചിരാം തരുണാംകുര പല്ലവാമ് ।
താമാരുഹ്യ മഹബാഹുഃ ശിംശുപാം പര്ണസംവൃതാമ് ॥ ൫൭ ॥

ഇതോ ദ്രക്ഷ്യാമി വൈദേഹീം രാമദര്ശന ലാലസാമ് ।
ഇതശ്ചേതശ്ച ദുഃഖാര്താം സംപതംതീം യദൃച്ഛയാ ॥ ൫൮ ॥

ഏവം തു മത്വാ ഹനുമാന് മഹാത്മാ
പ്രതീക്ഷമാനോ മനുജേംദ്രപത്നീമ് ।
അവേക്ഷമാണശ്ച ദദര്ശ സര്വം
സു പുഷ്പിതേ പര്ണഘനേ നിലീനഃ ॥ ൫൯ ॥

തതോ മലിന സംവീതാം രാക്ഷസീഭി സമാവൃതാമ് ।
ഉപവാസകൃശാം ദീനാം നിശ്വസംതീം പുനഃ പുനഃ ॥
ദദര്ശ ശുക്ലപക്ഷാദ? ചംദ്രരേഖാമിവാമലാമ് ॥॥ ൬൦ ॥
താം സമീക്ഷ്യ വിശാലാക്ഷീം രാജപുത്രീ മനിംദിതാമ് ।
തര്കയാമാസ സീതേതി കാരണൈ രുപപാധിഭിഃ ॥ ൬൧ ॥ .

അസ്യാ ദേവ്യാ യധാരൂപമ് അംഗപ്രത്യംഗ സ?ഷ്ഠവമ് ।
രാമസ്യ ച യഥാരൂപം തസ്യേയമസിതേക്ഷണാ ॥ ൬൨ ॥

അസ്യാ ദേവ്യാ മനസ്തസ്മിന് തസ്യ ചാസ്യാം പ്രതിഷ്ഠിതമ് ।
തേനേയം സ ച ധര്മാത്മാ മുഹൂര്തമപി ജീവതി ॥ ൬൩ ॥

ദുഷ്കരം കൃതവാന് രാമോ ഹീനോ യദനയാ പ്രഭുഃ ।
ധാരയത്യാത്മനോ ദേഹം ന ശോകേനാവസീദതി ॥ ൬൪ ॥

യദി രാമസ്സമുദ്രാംതാം മേദിനീം പരിവര്തയേത് ।
അസ്യാഃ കൃതേ ജഗച്ചാപി യുക്തമിത്യേവ മേ മതിഃ ॥ ൬൫ ॥

നമസ്കൃത്വാച രാമായ ലക്ഷ്മണായ ച വീര്യവാന് ।
സീതാ ദര്ശന സംഹൃഷ്ടോ ഹനുമാന് സംവൃതോഭവത് ॥ ൬൬ ॥

ഷഡംഗ വേദ വിദുഷാം ക്രതു പ്രവര യാജിനാം ।
ശുശ്രാവ ബ്രഹ്മഘോഷാംശ്ച വിരാത്രേ ബ്രഹ്മരക്ഷസാമ് ॥ ൬൭ ॥

അധ മംഗളവാദിത്രൈഃ ശബ്ദൈശ്ശ്രോത്രമനോഹരൈഃ ।
പ്രാബുധ്യത മഹാബാഹുഃ ദശഗ്രീവോ മഹാബലഃ ॥ ൬൮ ॥ .

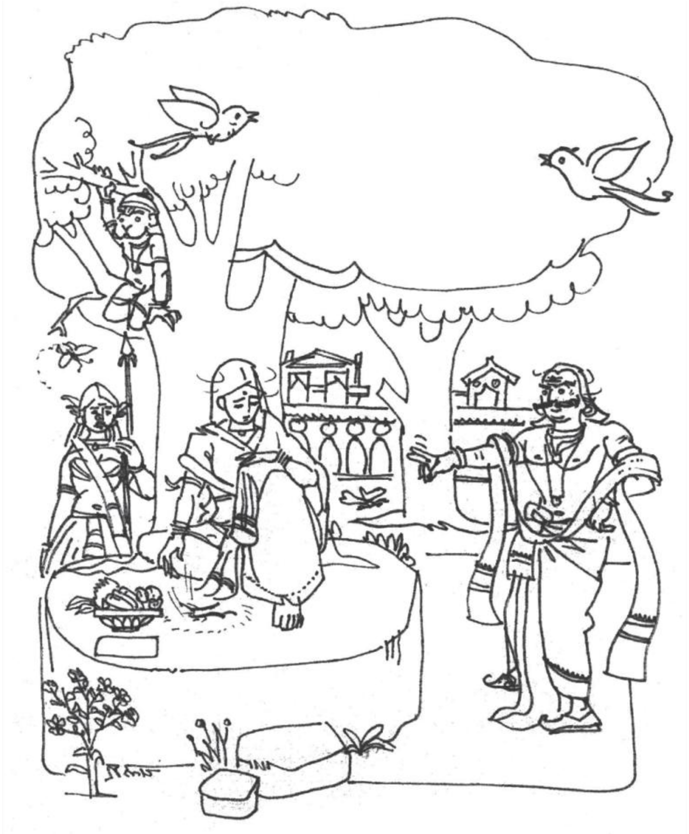

“ദ്വ? മാസ? രക്ഷിതവ്യ? മേ യോ വധിസ്തേ മയാകൃതഃ ।
തതശ്ശയനമാരോഹ മമ ത്വം വരവര്ണിനീ “ ॥ ൻ൲ ॥

സ സര്വാഭരണൈര്യുക്തോ ബിഭ്രത് ശ്രിയമനുത്തമാമ് ।
അശോകവനികാമേവ പ്രാവിശത് സംതതദ്രുമാമ് ॥ ൭൯ ॥ .

തസ്മിന്നേവ തതഃ കാലേ രാജപുത്രീ ത്വനിംദിതാ ।
രൂപയ?വ്വനസംപന്നം ഭൂഷണോത്തമഭൂഷിതമ് ॥ ൮൦ ॥
തതോ ദൃഷ്ട്വൈവ വൈദേഹീ രാവണം രാക്ഷസാധിപമ് ।
പ്രാവേപത വരാരോഹാ പ്രവാതേ കദളീ യഥാ ॥ ൮൧ ॥

സ താം പതിവ്രതാം ദീനാം നിരാനംദാം തപസ്വിനീമ് ।
സാകാരൈര്മധുരൈര്വാക്യൈഃ ന്യദര്ശയത രാവണഃ ॥ ൮൨ ॥

കാമയേ ത്വാം വിശാലാക്ഷീ ബഹുമന്യസ്വ മാം പ്രിയേ ।
സര്വാംഗഗുണസംപന്നേ സര്വലോകമനോഹരേ   ॥ ൮൩ ॥

തൃണമംതരഃ കൃത്വാ പ്രത്യുവാച ശുചിസ്മിതാ ।
നിവര്തയ മനോ മത്തഃ സ്വജനേ ക്രിയതാം മനഃ॥ ൮൪ ॥

സാധു ധര്മ മവേക്ഷസ്വ സാധു സാധുവ്രതം ചര ।
യഥാ തവ തഥാന്യേഷാമ് ദാരാ രക്ഷ്യാ നിശാചര ॥ ൮൫ ॥ .

പ്രസാദയസ്വ ത്വം ചൈനം ശരണാഗത വത്സലമ് ।
മാം ചാസ്മൈ പ്രയതോ ഭൂത്വാ നിര്യാതയിതു മര്ഹസി ॥ ൮൬ ॥

ഏവം ഹി തേ ഭവേത് സ്വസ്തി സംപ്രദായ രഘൂത്തമേ ।
അന്യഥാ ത്വം ഹി കുര്വാണോ വധം പ്രാപ്യസി രാവണ ॥ ൮൭॥

സീതയാ വചനം ശ്രുത്വാ പരുഷം രാക്ഷസാധിപഃ ।
പ്രത്യുവാച തതസ്സീതാം വിപ്രിയം പ്രിയദര്ശനാമ് ॥ ൮൮ ॥

പരുഷാണിഹ വാക്യാനി യാനി യാനി ബ്രവീഷിമാമ് ।
തേഷു തേഷു വധോ യുക്തഃ തവ മൈഥിലി ദാരുണഃ ॥ ൮൯ ॥

ദ്വ? മാസ? രക്ഷിതവ്യ? മേ യോ വധിസ്തേ മയാകൃതഃ ।
തതശ്ശയനമാരോഹ മമ ത്വം വരവര്ണിനീ ॥ ൯൦ ॥

ഊര്ധ്വം ദ്വാഭ്യാം തു മാസാഭ്യാം ഭര്താരം മാമനിച്ഛതീമ് ।
മമ ത്വാം പ്രാതരാശാര്ഥമ് ആരഭംതേ മഹാനനേ ॥ ൯൧ ॥

തഥാ കുരുത രാക്ഷസ്യഃ സര്വാഃ ക്ഷിപ്രം സമേത്യ ച ।
പ്രതിലോമാനു ലോമൈശ്ച സാമദാനാദി ഭേദനൈഃ ॥
അവര്ജയത വൈദേഹീമ് ദംഡസ്യോദ്യമനേന ച ॥। ൯൨ ॥

ഇത്യുക്ത്വാ മൈധിലീമ് രാജാ രാവണശ്ശത്രുരാവണഃ ।
സംദിശ്യ ച തതസ്സര്വാ രാക്ഷസീര്നിര്ജഗാമ ഹ ॥ ൯൩ ॥

തതസ്സീതാമുപഗമ്യ രാക്ഷസ്യോ വികൃതാനനഃ ।
പരുഷം പരുഷാനര്ഹാമ് ഊചുസ്താം വാക്യമപ്രിയമ് ॥ ൯൪ ॥

ത്രൈലോക്യ വസുഭോക്താരം രാവണമ് രാക്ഷസേശ്വരം ।
ഭര്ത്താരമുപസംഗമ്യ വിഹാരസ്വ യഥാസുഖമ് ॥ ൯൫ ॥

രാക്ഷസീനാമ് വച ശ്രുത്വാ സീതാ വചനമബ്രവീത് ।
ദീനോവാ രാജ്യഹീനോവാ യോ മേ ഭര്താ സ മേ ഗുരുഃ ॥

തം നിത്യമനുരക്താസ്മി യഥാ സൂര്യം സുവര്ചലാ ॥ ൯൬ ॥
സാ ഭാഷ്പമപമാര്ജംതീ ശിംശുപാം താമുപാഗമത് । ൯൭ ॥
.

തതസ്താം ശിംശുപാം സീതാ രാക്ഷസീഭിസമാവൃതാ ।
അഭിഗമ്യ വിശാലാക്ഷീ തസ്ഥ? ശോക പരിപ്ലുതാ ॥ ൯൮ ॥

തഥാ താസാം വദംതീനാം പരുഷം ദാരുണം ബഹു ।
രാക്ഷസീനാമസ?മ്യാനാം രുരോദ ജനകാത്മജാ ॥ ൯൯ ॥ .

ജീവിതം ത്യക്തുമിച്ഛാമി ശോകേന മഹതാ വൃതാ ।
രാക്ഷസീഭിശ്ച രക്ഷ്യംത്യാ രാമോ നാസാദ്യതേ മയാ ॥ ൧൦൦ ॥

സീതാം താഭിരനാര്യാഭിഃ ദൃഷ്ട്വാ സംതര്ജിതാം തദാ ।
രാക്ഷസീ ത്രിജടാ വൃദ്ധാ ശയനാ വാക്യമബ്രവീത് ॥ ൧൦൧ ॥

.

ആത്മാനം ഖാദതാനാര്യാ ന സീതാം ഭക്ഷയിഷ്യഥ ।
ജനകസ്യ സുതാമിഷ്ടാം സ്നുഷാം ദശരഥസ്യ ച ॥ ൧൦൨ ॥

സ്വപ്നോ ഹ്യദ്യ മയാ ദൃഷ്ടോ ദാരുണോ രോമഹര്ഷണഃ ।
രാക്ഷസാനാമഭാവായ ഭര്തുരസ്യാ ജയായച ॥ ൧൦൩ ॥

സ്വപ്നേ ചാദ്യ മയാ ദൃഷ്ടാ സീതാ ശുക്ലാംബരാവൃതാ ।
സാഗരേണ പരിക്ഷിപ്തം ശ്വേതം പര്വതമാസ്ഥിതാ ॥
രാമേണ സംഗതാ സീതാ ഭാസ്കരേണ പ്രഭാ യഥാ ॥ ൧൦൪ ॥

ഏവം സ്വപ്നേ മയാ ദൃഷ്ടോ രാമോ വിഷ്ണു പരാക്രമഃ ।
ലക്ഷ്മണേന സഹ ഭ്രാത്രാ സീതയാ സഹ ഭാര്യയാ ॥ ൧൦൫ ॥

ന ഹി രാമോ മഹാതേജാഃ ശക്യോ ജേതും സുരാസുരൈഃ ।
രാക്ഷസൈര്വാപി ചാന്യൈര്യാഃ സ്വര്ഗഃ പാപജനൈരിവ ॥ ൧൦൬ ॥

രാഘവാദ്ധി ഭയം ഘോരം രാക്ഷസാനാമുപസ്ഥിതമ് ।
പ്രണിപാതാ പ്രസന്നാഹി മൈഥിലീ ജനകാത്മജാ   ॥
അലമേഷാ പരിത്രാതും രാക്ഷസ്യോ മഹതാ ഭയാത് ॥। ൧൭ ॥

ശോകാഭിതപ്താ ബഹുധാ വിചിംത്യാ
സീതാഥ വേണ്യുദ്ഗഥനം ഗൃഹീത്വാ ।
ഉദ്ബധ്യ വേണ്യുദ്ഗഥനേന ശീഘ്രമ്
അഹം ഗമിഷ്യാമി യമസ്യ മൂലമ് ॥ ൧൮ ॥

ഉപസ്ഥിതാ സാ മൃദു സര്വഗാത്രീ
ശാഖാം ഗൃഹീത്വാഥ നഗസ്യ തസ്യ ।
തസ്യാസ്തു രാമം പ്രവിചിംതയംത്യാ
രാമാനുജം സ്വം ച കുലം ശുഭാംഗ്യാഃ ॥ ൧൯ ॥

ശോകാനിമിത്താനി തഥാ ബഹൂനി
ധൈര്യാര്ജിതാനി പ്രവരാണി ലോകേ ।
പ്രാദുര്നിമിത്താനി തദാ ബഭൂവുഃ
പുരാപി സിദ്ധാന്യുപലക്ഷിതാനി ॥ ൧൰ ॥

ഹനുമാനപി വിശ്രാംതഃ സര്വം ശുശ്രാവ തത്വതഃ   ।
സീതായാസ്ത്രിജടായാശ്ച രാക്ഷസീനാം ച തര്ജനമ് ॥ ൧൧ ॥

അനേന രാത്രി ശേഷേണ യദി നാശ്വാസ്യതേ മയാ ।
സര്വഥാ നാസ്തി സംദേഹഃ പരിത്യക്ഷ്യതി ജീവിതമ് ॥ ൧൨ ॥
.

ഏവം ബഹുവിധാം ചിംതാം ചിംതയിത്വാ മഹാമതിഃ ।
സംശ്രവേ മധുരം വാക്യം വൈദേഹ്യ വ്യാജഹാരഹ   ॥ ൧൩ ॥.

രാജാ ദശരഥോ നാമ രഥ കുംജരവാജിമാന് ।
പുണ്യശീലോ മഹകീര്തിഃ ഇക്ഷ്വാകൂണാമ് മഹായശാഃ ॥ ൧൪ ॥

തസ്യ പുത്രഃ പ്രിയോ ജ്യേഷ്ഠഃ താരാധിപ നിഭാനനഃ ।
രാമോ നാമ വിഷേഷജ്ഞ്യ: ശ്രേഷ്ഠസ്സര്വധനുഷ്മതാമ് ॥ ൧൫ ॥

തസ്യ സത്യാഭിസംധസ്യ വൃദ്ധസ്യ വചനാത് പിതുഃ   ।
സഭാര്യസ്സഹ ച ഭ്രാത്രാ വീരഃ പ്രവ്രാജിതോ വനമ് ॥ ൧൬ ॥

ജനസ്ഥാന വധം ശ്രുത്വാ ഹത? ച ഖരദൂഷണ?   ।
തതസ്ത്വമര്ഷാപഹൃതാ ജാനകീ രാവണേന തു   ॥
വംചയിത്വാ വനേ രാമം മൃഗരൂപേണ മായയാ ॥। ൧൭ ॥
.
സ മാര്ഗമാണസ്താം ദേവീം രാമസ്സീതാമനിംദിതാമ് ।

അസസാദ വനേ മിത്രം സുഗ്രീവം നാമ വാനരമ് ॥ ൧൧വ്വ ॥

സുഗ്രീവേണാപി സംദിഷ്ടാ ഹരയഃ കാമരൂപിണഃ ।
ദിക്ഷുസര്വാസു താം ദേവീം വിചിന്വംതി സഹസ്രശഃ ॥ ൧൧ൻ ॥
.

അഹം സംപാതി വചനാത് ശതയോജനമായതമ് ।
അസ്യാ ഹേതോര്വിശാലാക്ഷ്യാഃ സാഗരം വേഗവാന് പ്ലുതഃ ॥ ൧൨൧ ॥
.

യഥാ രൂപം യഥാ വര്ണാം യഥാ ലക്ഷ്മീം ച നിശ്ചിതാമ് ।
അശ്ര?ഷമ് രാഘവസ്യാഹം സേയമാസാദിതാ മയാ   ॥ ൧൨൧ ॥ .

ജാനകീ ചാപി തത് ശ്രുത്വാ പരം വിസ്മയമാഗതാ ।
തതശ്ശാഖാംതരേ ലീനം ദൃഷ്ട്വാ ചലിത മാനസാ ॥
വേഷ്ടിതാര്ജുനവസ്ത്രം തം വിദ്യുത് സംഘാത പിംഗളം ॥ ൧൨൨ ॥

നമോസ്തു വാചസ്പതയേ സവജ്രിണേ
സ്വയംഭുവേ ചൈവ ഹുതാശനായച ।
അനേന ചോക്തം യദിദം മമാഗ്രതോ
വന?കസാ തച്ച തഥാസ്തു നാന്യഥാ ॥ ൧൨൩ ॥

സോവ തീര്യ ദ്രുമാത് തസ്മാത് വിദ്രുമ പ്രതിമാനനഃ ।
വിനീത വേഷഃ കൃപണഃ പ്രണിപത്യോപസൃത്യ ച ॥ ൧൨൪ ॥

താമബ്രവീന് മഹാതേജാ ഹനുമാന് മാരുതാത്മജഃ ।
ശിരസ്യംജലിമാധായ സീതാം മധുരയാഗിരാ ॥ ൧൨൫ ॥
കാ ത്വം ഭവസി രുദ്രാണാം മരുതാം വാ വരാനനേ ।
വസൂനാം വാ വരാരോഹേ ദേവതാ പ്രതിഭാസി മേ ॥ ൧൨൬ ॥

സീതാ ത്വമസി ഭദ്രം തേ തന്മ മാചക്ഷ്വ പൃച്ഛതഃ ।
യഥാ ഹി തവ ദൈന്യം രൂപം ചാപ്യതി മാനുഷമ് ॥
തപസാ ചാന്വിതോ വേഷഃ ത്വം രാമമഹിഷീ ധ്രുവമ് ॥ ൧൨൭ ॥
.

സാ തസ്യ വചനം ശ്രുത്വാ രാമകീര്തന ഹര്ഷിതാ   ।
ഉവാച വാക്യം വൈദേഹീ ഹനൂമംതം ദ്രുമാശ്രിതമ് ॥ ൧൨൮ ॥ .

ദുഹിതാ ജനകസ്യാഹം വൈദേഹസ്യ മഹാത്മനഃ ।
സീതേതി നാമ നാമ്നാഹം ഭാര്യാ രാമസ്യ ധീമതഃ ॥ ൧൨൯ ॥

വസതോ ദംഡകാരണ്യേ തസ്യാഹമമിത?ജസഃ ।
രക്ഷസാ പഹൃതാ ഭാര്യാ രാവണേന ദുരാത്മനാ   ॥ ൧൩൦ ॥

ദ്വ? മാസ? തേന മേ കാലേ ജീവിതാനുഗ്രഹഃ കൃതഃ ।

ഊര്ധ്വം ദ്വാഭ്യാം തു മാസാഭ്യാം തതസ്ത്യക്ഷ്യാമി ജീവിതമ് ॥ ൧൩൧ ॥

.

തസ്യാസ്തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഹനുമാന് ഹരിയൂഥപഃ ।
ദുഃഖാദ്ദുഃഖാഭിഭൂതായാഃ സാംത്വമുത്തരമബ്രവീത് ॥ ൧൩൨ ॥

അഹം രാമസ്യ സംദേശാത് ദേവീ ദൂതസ്തവാഗതഃ ।
വൈദേഹീ കുശലീ രാമഃ ത്വാം ച ക?ശലമബ്രവീത് ॥ ൧൩൩ ॥

തയാ സമാഗതേ തസ്മിന് പ്രീതിരുത്പാദിതാധ്ഭുതാ ।
പരസ്പരേണ ചാലാപം വിശ്വസ്ത? ത? പ്രചക്രതു: ॥ ൧൩൪ ॥

പൃച്ഛാമി ത്വാം ഹരിശ്രേഷ്ഠാ പ്രിയാ രാമകഥാ ഹി മേ ।
ഗുണാന് രാമസ്യ കഥയ പ്രിയസ്യ മമ വാനര ॥ ൧൩൫ ॥.

ശ്രോത്രാനുകൂലൈ ര്വചനൈഃ തദാ താം സംപ്രഹര്ഷയത് । ൧൩൬ ॥

ആദിത്യ ഇവ തേജസ്വീ ലോകകാംതശ്ശശീ യഥാ ।
രാജാ സര്വസ്യ ലോകസ്യ ദേവോ വൈശ്രവണോ യഥാ ॥ ൧൩൭ ॥
വിക്രമേണോപപന്നശ്ച യഥാ വിഷ്ണുര്മഹായശാഃ ।
സത്യവാദീ മധുരവാക് ദേവോ വാചസ്പതിര്യഥാ ॥ ൧൩൮ ॥
രൂപവാന് സുഭഗശ്ശ്രീമാന് കംദര്പ ഇവ മൂര്തിമാന് ।
സ്ഥാനക്രോധഃ പ്രഹര്താ ച ശ്രേഷ്ഠോ ലോകേ മഹാരഥഃ ॥
ബാഹുച്ഛായാമവഷ്ടബ്ദോ യസ്യ ലോകോ മഹാത്മനഃ ॥ ൧൩൯ ॥

.

തേനാഹം പ്രേഷിതോ ദൂതഃ ത്വത്സകാശമിഹാഗതഃ ।
തദ്വിയോഗേന ദുഃഖാര്തഃ സ ത്വാം ക?ശലമബ്രവീത് । ൧൪൦ ॥ .

താം തു രാമകഥാം ശ്രുത്വാ വൈദേഹീ വാനരര്ഷഭാത് ।
ഉവാച വചനം സാംത്വം ഇദം മധുരയാഗിരാ ॥ ൧൪൧ ॥

ക്വ തേ രാമേണ സംസര്ഗഃ കഥം ജാനാസി ലക്ഷ്മണമ് ।
വാനരാണാമ് നരാണാം ച കഥമാസീത് സമാഗമഃ ॥ ൧൪൨ ॥

യാനി രാമസ്യ ലിംഗാനി ലക്ഷ്മണസ്യ ച വാനര ।
താനി ഭൂയസ്സമാചക്ഷ്യ ന മാം ശോകസ്സമാ വിശേത് ॥ ൧൪൩ ॥

ഏവമുക്തസ്തു വൈദേഹ്യാ ഹനുമാന് മാരുതാത്മജഃ ।
തതോ രാമം യഥാ തത്വം ആഖ്യാതു മുപചക്രമേ ॥ ൧൪൪ ॥

രാമഃ കമലപത്രാക്ഷഃ സര്വ സത്വ മനോഹരഃ ।
രൂപദാക്ഷിണ്യ സംപന്നഃ പ്രസൂതേ ജനകാത്മജേ ॥ ൧൪൫ ॥

തേജസാദിത്യ സംകാശഃ ക്ഷമയാ പൃഥിവീ സമഃ ।
ബൃഹസ്പതിസമോ ബുദ്ധ്യാ യശസാ വാസവോപമഃ ॥ ഫ്ന്ന ॥

രക്ഷിതാ ജീവലോകസ്യ സ്വജനസ്യാഭിരക്ഷിതാ ।
രക്ഷിതാ സ്വസ്യ വൃത്തസ്യ ധര്മസ്യ ച പരംതപ ॥ ഫ്ര്ഝ॥

രാമോഭാമിനി ലോകസ്യ ചാതുര്വര്ണസ്യ രക്ഷിതാ ।
മര്യാദാനാംച ലോകസ്യ കര്താ കാരയിതാ ച സഃ ॥ ഫ്ര്വ്വ ॥

അര്ചിഷ്മാ നര്ചിതോത്യര്ധം ബ്രഹ്മചര്യ വ്രതേ സ്ഥിതഃ ।
സാധൂനാം മുപകാരജ്ഞഃ പ്രചാരജ്ഞശ്ച കര്മണാമ് ॥ ഫ്ര്ൻ ॥

രാജവിദ്യാ വിനീതശ്ച ബ്രാഹ്മണാനാമുപാസിതാ ।
ശ്രുതവാന് ശീലസംപന്നോ വിനീതശ്ച പരംതപഃ ॥ ഫ്ര്ര് ॥

.

യജുര്വേദ വിനീതശ്ച വേദവിദ്ഭിസ്സുപൂജിതഃ ।
ധനുര്വേദേച വേദേഷു വേദാംഗേഷു ച നിഷ്ഠിതഃ ॥ ഫ്ര്ഥ ॥ .

സത്യധര്മപരശ്ശ്രീമാന് സംഗ്രഹാനുഗ്രഹേ രതഃ ।
ദേശകാല വിഭാഗജ്ഞഃ സര്വലോക പ്രിയം വദഃ ॥ ഫ്ര്റ ॥

ഭ്രാതാ ച തസ്യ ദ്വൈമാത്രഃ സ?മിത്രി രപരാജിതഃ ।
അനുരാഗേണ രൂപേണ ഗുണൈശ്ചൈവ തഥാവിധഃ ॥ ഫ്ര്ന ॥.

വിചിന്വംത? മഹീം കൃത്സ്നാമ് അസ്മാഭി രഭി സംഗത? ।
ത്വാമേവ മാര്ഗമാണ? ത? വിചരംത? വസുംധരാമ് ॥ ഫ്ര്ര ॥

രാമസുഗ്രീവയോരൈക്യം ദേവ്യേവം സമജായത ।
ഹനൂമംതം ച മാം വിദ്ധി തയോര്ദൂത മിഹാഗതം ॥ ഫ്ര്ര്ര ॥

വിശ്വാസാര്ധം തു വൈദേഹീ ഭര്തുരുക്താ മയാ ഗുണാഃ ।
അചിരാദ്രാഘവോ ദേവീ ത്വാമിതോ നയിതാനഘേ ॥ ഫ്ര്ന്ന ॥

ഏവം വിശ്വാസിതാ സീതാ ഹേതുഭിശ്ശോകകര്ശിതാ ।
ഉപപന്നൈ രഭിജ്ഞാനൈഃ ദൂതം തമവ ഗച്ഛതി ॥ ഫ്ര്ഝ ॥

അതുലം ച ഗതാ ഹര്ഷം പ്രഹര്ഷേണ ച ജാനകീ ।
നേത്രാഭ്യാം വക്രപക്ഷ്മാഭ്യാം മുമോചാനംദജം ജലമ് ॥ ഫ്ര്വ്വ ॥

വാനരോഹം മഹാഭാഗേ ദൂതോ രാമസ്യ ധീമതഃ ।
രാമാനാംകിതം ചേദം പശ്യ ദേവ്യംഗുളീയകമ് ॥ ഫ്ര്ൻ ॥

ഇത്യുക്ത്വാ പ്രദദ? തസ്യേ സീതായൈ വാനരോത്തമഃ ।
ഗൃഹീത്വാ പ്രേക്ഷ്യമാണാ സാ ഭര്തുഃ കരവിഭൂഷണം ॥
ഭര്താരമിവ സംപ്രാപ്താ ജാനകീ മുദിതാ ഭവേത് ॥ ഫ്ന്ന്ര ॥

തതസ്സാ ഹ്രിമതീ ബാലാ ഭര്തൃ സംദേശ ഹര്ഷിതാ ।
പരിതുഷ്ടാ പ്രിയം കൃത്വാ പ്രശശംസ മഹാകപിമ് ॥ ഫ്ന്നഥ ॥

വിക്രാംതസ്ത്വം സമര്ധസ്ത്വം പ്രാജ്ഞസ്ത്വം വാനരോത്തമ ।
യേനേദം രാക്ഷസപദം ത്വയേകൈന പ്രധര്ഷിതമ്   ॥ ഫ്ന്നപ ॥

ദിഷ്ട്യാച കുശലീ രാമോ ധര്മാത്മാ സത്യസംഗരഃ ।
ലക്ഷ്മണശ്ച മഹാതേജാഃ സുമിത്രാനംദവര്ധനഃ ॥ ഫ്ന്നമ ॥

കുശലീ യദി കാകുത് സ്ഥഃ കിം നു സാഗര മേഖലാമ് ।
മഹീമ് ദഹതി കോപേന യുഗാംതാഗ്നിരിവോഥിതാഃ ॥ ഫ്ന്നര്‍ ॥

ധര്മാപദേശാത് ത്യജതശ്ച രാജ്യം
മാം ചാപ്യരണ്യം നയതഃ പദാതിം ।
നാസീദ്വ്യധാ യസ്യ നഭീര്നശോകഃ
കശ്ചിത് സ ധൈര്യം ഹൃദയേ കരോതി ॥ ഫ്ന്നഠ ॥

സീതായാ വചനം ശ്രുത്വാ മാരുതിര്ഭീമ വിക്രമഃ ।
ശിരസ്യംജലി മാധായ വാക്യമുത്തരമബ്രവീത്   ॥ ഫ്ന്നന്ന ॥

ശ്രുത്വൈവ തു വചോ മഹ്യം ക്ഷിപ്രമേഷ്യതി രാഘവഃ ।
ചമൂം പ്രകര്ഷന് മഹതീം ഹര്യൃക്ഷഗണ സംകുലാമ് ॥ ഫ്ന്നൗ ॥

സ ദേവീ നിത്യം പരിതപ്യമാനഃ
ത്വാമേവ സീതേത്യഭിഭാഷമാണഃ ।
ധൃതവൃതോ രാജസുതോ മഹാത്മാ
തവൈവ ലാഭായ കൃതപ്രയത്നഃ ॥ ഫ്ന്നവ്വ ॥
.
സീതാ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ പൂര്ണചംദ്ര നിഭാനനാ ।
ഹനുമംതമുവാചേദം ധര്മാര്ധസഹിതം വചഃ ॥ ഫ്ന്നന്‍ ॥

സ വാച്യസ്സംത്വരസ്വേതി യാവദേവ ന പൂര്യതേ ।
അയം സംവത്സരഃ കാലഃ താവദ്ധി മമ ജീവിതമ് ॥
വര്തതേ ദശമോ മാസോ ദ്വ? തു ശേഷാ പ്ലവംഗമ ॥ ഫ്ൗഺ ॥

സ മേ ഹരിശ്രേഷ്ഠ സ ലക്ഷ്മണംപതിം
സ യൂഥപം ക്ഷിപ്രമിഹോപപാധയ ।
ചിരായ രാമം പ്രതി ശോകകര്ശിതാം
കുരുഷ്വമാം വാനരമുഖ്യ ഹര്ഷിതാമ് ॥ ഫ്ൗഥ ॥

“ തതോ വസ്ത്രഗതം മുക്ത്വാ ദിവ്യം ചൂഡാമണിം ശുഭമ്   ।
പ്രദേയോ രാഘവായേതി സീതാ ഹനുമതേ ധദ? “ ॥ ഫ്വൃ൫ ॥

തതസ്സ കപിശാര്ദൂലഃ തേന വാക്യേന ഹര്ഷിതഃ ।
സീതാമുവാച തച്ച്രുത്വാ വാക്യം വാക്യ വിശാരദഃ ॥
അഭിജ്ഞാനം പ്രയച്ഛ ത്വം ജാനീയാദ്രാഘവോ ഹി യത് ॥ ൧൭ ॥

ഏവമുക്താ ഹനുമതാ സീതാ സുരസുതോപമാ ।
ഉവാച വചനം മംദംഭാഷ്പപ്രഗ്രഥിതാക്ഷരമ് ॥ ൧൮ ॥

ഇദം ശ്രേഷ്ഠമഭിജ്ഞാനം ബ്രൂയാഃ ത്വം തു മമ പ്രിയമ് ।
ശൈലസ്യ ചിത്രകൂടസ്യ പാദേ പൂര്വോത്തരേ പുരാ ॥ ൧൯ ॥

താപസാശ്രമവാസിന്യാഃ പ്രാജ്യമൂലഫലോദകേ ।
തസ്മിന് സിദ്ദാശ്രമേ ദേശേ മംദാകിന്യാ ഹ്യദൂരതഃ ॥ ൨൦ ॥

തതോ മാംസ സമായുക്തോ വായസഃ പര്യതുംഡയത് ।
തമഹം ലോഷ്ടമുദ്യമ്യ വാരയാമി സ്മ വായസമ് ॥ ൨൧ ॥

ഭാഷ്പപൂര്ണമുഖീ മംദം ചക്ഷുഷീ പരിമാര്ജതീ ।
ലക്ഷിതാഹം ത്വയാനാഥ വായസേന പ്രകോപിതാ ॥ ൨൨ ॥

തതസ്മിന് മഹാബാഹുഃ കോപസംവര്തിതേക്ഷണഃ ।
വായസേ കൃതവാന് ക്രൂരാം മതിം മതിമതാം വരഃ ॥ ൨൩ ॥

സ ദര്ഭം സംസ്തരാദ്ഗൃഹ്യ ബ്രാഹ്മേണാസ്ത്രേണ യോജയത് ।
സ ദീപ്ത ഇവ കാലാഗ്നിഃ ജജ്വാലാഭിമുഖോ ദ്വിജമ് ॥ ൨൪ ॥

മത്കൃതേ കാകമാത്രേ തു ബ്രഹ്മാസ്ത്രം സമുദീരിതമ് ।
കസ്മാദ്യോ മാ ഹരത് ത്വത്തഃ ക്ഷമസേ തം മഹീപതേ ॥ ൨൫ ॥

വൈദേഹ്യാ വചനം ശ്രുത്വാ കരുണം സാ ശ്രുഭാഷിതമ് ।
അഥാബ്രവീന് മഹാ തേജാ ഹനുമാന് മാരുതാത്മജഃ ॥ ൨൬ ॥

ത്വച്ഛോകവിമുഖോ രാമോ ദേവി സത്യേന മേ ശപേ ।
രാമേ ദുഃഖാഭിപന്നേ ച ലക്ഷ്മണഃ പരിതപ്യതേ ൨൭ ॥ .

ഉവാച ശോക സംതപ്താ ഹനൂമംതം പ്ലവംഗമമ് ।
ഇദം ബ്രൂയാശ്ച മേ നാഥം ശൂരം രാമം പുനഃ പുനഃ ॥
ജീവിതം ധാരയിഷ്യാമി മാസം ദശരഥാത്മജ ॥ ൨൮ ॥
ഊര്ധ്വം മാസാന്നജീവേയം സത്യേനാഹം ബ്രവീമിതേ ।
ത്രാ തു മര്ഹസി വീര ത്വം പാതാളാദിവ ക?ശികീമ് ॥ ൨൯ ॥

തതോ വസ്ത്രഗതം മുക്ത്വാ ദിവ്യം ചൂഡാമണിം ശുഭമ് ।
പ്രദേയോ രാഘവായേതി സീതാ ഹനുമതേ ധദ? ॥ ൩൦ ॥

സീതായാ വചനം ശ്രുത്വാ ഹനുമാന് മാരുതാത്മജഃ ।

ശിരസ്യംജലിമാധായ വാക്യമുത്തരമബ്രവീത്   ॥ ഫ്വന്ന ॥

സ ഗണം രാവണം ഹത്വാ രാഘവോ രഘുനംദനഃ ।
ത്വാമാദായ വരാരോഹേ സ്വപുരം പ്രതി യാസ്യതി ॥ ഫ്വൗ ॥

ശ്രുത്വാ തു വചനം തസ്യ വായുസൂനോര്മഹാത്മനഃ ।
ഉവാചാത്മഹിതം വാക്യം സീതാ സുരസുതോപമാ ॥ ഫ്വ്വ ॥

ത്വാം ദൃഷ്ട്വാ പ്രിയവക്താരം സംപ്രഹൃഷ്യാമി വാനര ।
അര്ധ സംജാത സസ്യേവ വൃഷ്ടിം പ്രാപ്യ വസുംധരാ ॥ ഫ്വൻ ॥.

ഇമം ച തീവ്രം മമശോകവേഗം
രക്ഷോഭിരേഭിഃ പരിഭര്തൃനംച ।
ബ്രൂയാസ്തു രാമസ്യ ഗതസ്സമീപം
ശിവശ്ചതേ ധ്വാസ്തു ഹരിപ്രവീര   ॥ ഫൻ– ॥

സ രാജപുത്ര്യാപ്രതിവേദിതാര്ധഃ
കപിഃ കൃതാര്ധഃ പരിഹൃഷ്ടചേതാഃ ।
അല്പാവശേഷം പ്രസമീക്ഷ്യ കാര്യം
ദിശം ഹ്യുദീചീം മനസാ ജഗാമ ॥ ഫൻ്ഥ ॥

അല്പശേഷ മിദം കാര്യം ദൃഷ്ടേയമസിതേക്ഷണാ ।
ത്രീനുപായാനതിക്രമ്യ ചതുര്ധ ഇഹ ദൃശ്യതേ   ॥ ഫൻ൧ ॥

സ തസ്യ കൃത്വാര്ധപതേര്മഹാകപിഃ
മഹദ്വ്യലീകം മനസോ മഹാത്മനഃ । ഫൻ൨ ॥

തതഃ പക്ഷിനിനാദേന വൃക്ഷഭംഗസ്വനേന ച ।
ബഭൂവുസ്ത്രാസ സംഭ്രാംതാഃ സര്വേ ലംകാ നിവാസിനഃ ॥ഫൻർ ॥

രാവണസ്യ സമീപേ തു രാക്ഷസ്യോ വികൃതാനനാഃ ।
വിരൂപം വാനരം ഭീമം ആഖ്യാതുമുപചക്രമേ ॥ ഫൻ൪ ॥

അശോകവനികാ മധ്യേ രാജന് ഭീമവപുഃ കപിഃ   ।
സീതായാഃകൃതസംവാദഃ തിഷ്ഠത്യമിതവിക്രമഃ   ॥ ഫൻന്ന ॥

തേന ത്വദ്ഭുതരൂപേണ യത്തത് തവ മനോഹരമ് ।
നാനാ മൃഗഗണാകീര്ണം പ്രമൃഷ്ടം പ്രമദാവനമ്   ॥
തസ്യോഗ്രരൂപസ്യോഗ്ര ത്വം ദംഡ മാജ്ഞാതു മര്ഹസി ॥। ഫൻൗ ॥

ആത്മനസദൃശാന് ശൂരാന് കിംകരാന് നാമ രാക്ഷസാന് ।
വ്യാദിദേശ മഹാതേജാ നിഗ്രഹാര്ധം ഹനൂമതഃ ॥ ഫൻവ്വ ॥

ഹനുമാനപി തേജസ്വീ ശ്രീമാന് പര്വതസന്നിഭഃ ।

ക്ഷിതാവാവിധ്യ ലാംഗൂലം നനാദ ച മഹാസ്വനമ് ॥ ൩൯ ॥

ജയത്യതി ബലോരാമോ ലക്ഷ്മണസ്യ മഹാബലഃ ।
രാജാജയതി സുഗ്രീവോ രാഘവേണാധിപാലിതഃ   ॥ ൪൦ ॥
ദാശോഹം കോസലേംദ്രസ്യ രാമസ്യാക്ലിഷ്ട കര്മണഃ ।
ഹനുമാന് ശത്രു സൈന്യാനാം നിഹന്താമാരുതാത്മജഃ ॥ ൪൧ ॥
ന രാവണ സഹസ്രം മേ യുദ്ധേ പ്രതി ബലം ഭവേത് ।
ശിലാഭിസ്തു പ്രഹരതഃ പാദപൈശ്ച സഹസ്രശഃ ॥
അര്ധയിത്വാ പുരീം ലംകാം അഭിവാദ്യ ച മൈധിലീമ് ।
സമൃദ്ധാര്ധോ ഗമിഷ്യാമി മിഷതാമ് സര്വരക്ഷസാം ॥ ൪൨ ॥

സ തം പരിഘമാദായ ജഘാന രജനീചരാന് ।
സ പന്നഗമിവാദായ സ്ഫുരംതം വിനതാസുതഃ ॥ ൪൩ ॥
.

സ രാക്ഷസാനാം നിഹതം മഹാബലം
നിശമ്യരാജാ പരിവൃത്തലോചനഃ ।
സമാദിദേശാപ്രതിമം പരാക്രമേ
പ്രഹസ്തപുത്രം സമരേ സുദുര്ജയമ് ॥ ൪൪ ॥

സരോഷ സംവര്തിതതാമ്രലോചനഃ
പ്രഹസ്തപുത്രേ നിഹതേ മഹാബലേ ।
അമാത്യപുത്രാനതിവീര്യവിക്രമാന്
സമാദിദേശാശു നിശാചരേശ്വരഃ ॥ ൪൫ ॥

സതാന് പ്രവൃദ്ധാന് വിനിഹത്യ രാക്ഷസാന്
മഹാബലശ്ചംഡപരാക്രമഃ കപിഃ ।
യുയുത്സുരന്യൈഃ പുനരേവ രാക്ഷസൈഃ
തദേവ വീരോഭി ജഗാമ തോരണമ് ॥ ൪൬ ॥

ഹതാന് മംത്രിസുതാന് ബുദ്ധ്വാ വാനരേണ മഹാത്മനാ ।
രാവണസ്സംവൃതാകാരഃ ചകാര മതിമുത്തമാമ് ॥ ൪൭

സ വിരൂപാക്ഷയൂപാക്ഷ? ദുര്ധരം ചൈവ രാക്ഷസമ് ।
പ്രഹസം ഭാസകര്ണം ച പംചസേനാഗ്ര നായകാന് ॥ ൪൮ ॥

തതഃ കപിസ്താന് ധ്വജനീപതീന് രണേ
നിഹത്യ വീരാന് സബലാന് സവാഹനാന് ।
തദേവ വീരഃ പരിഗൃഹ്യതോരണമ്
കൃതക്ഷണഃ കാല ഇവ പ്രജാക്ഷയേ ॥ ൪൯ ॥

തതസ്സ രക്ഷോധിപതിര്മഹാത്മാ
ഹനൂമാതാക്ഷേ നിഹതേ കുമാരേ ।
മനസ്സമാധായ തദേംദ്രകല്പം

സമാദിദേശേംദ്രജിതം സരോഷമ് ॥ ൫൬ ॥

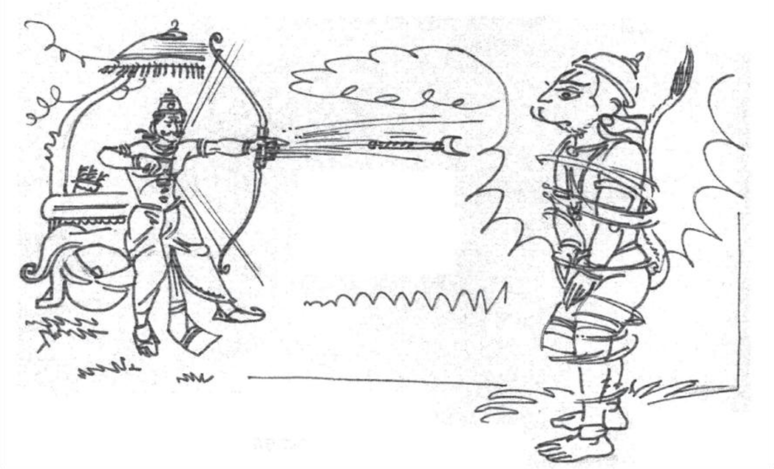

അവധ്യോയമിതി ജ്ഞാത്വാ തമസ്ത്രേണാസ്ത്ര തത്വവിത് ।
നിജഗ്രാഹ മഹാബാഹുഃ മാരുതാത്മമിംദ്രജിത് ॥ ൫൭ ॥

നാനാശസ്ത്രൈശ്ച സംഗ്രാമേ വൈശാരദ്യമരിംദമഃ ।
അവസ്യമേവ ബോദ്ധവ്യം കാമ്യശ്ച വിജയോ രണേ   ॥ ൨൧൧ ॥

തതഃ പിതുസ്തദ്വചനം നിശമ്യ
പ്രദക്ഷിണം ദക്ഷസുത പ്രഭാവഃ ।
ചകാര ഭര്താരമദീനസത്വോ
രണായ വീരഃ പ്രതിപന്ന ബുദ്ധിഃ   ॥ ൨൧൨ ॥

ഹനൂമതോ വേദ ന രാക്ഷസോംതരമ്
ന മാരുതിസ്തസ്യ മഹാത്മനോംതരം ।
പരസ്പരം നിര്വിഷഹ? ബഭൂവതുഃ
സമേത്യ ത? ദേവസമാന വിക്രമ? ॥ ൨൧൩ ॥

അവധ്യോയമിതി ജ്ഞാത്വാ തമസ്ത്രേണാസ്ത്ര തത്വവിത് ।
നിജഗ്രാഹ മഹാബാഹുഃ മാരുതാത്മമിംദ്രജിത് ॥ ൨൧൪ ॥

സവീര്യമസ്ത്രസ്യ കപിര്വിചാര്യ
പിതാമഹാനുഗ്രഹമാത്മനശ്ച ।
വിമോക്ഷശക്തിം പരിചിംതയിത്വാ
പിതാമഹാജ്ഞാ മനുവര്തതേ സ്മ ॥ ൨൧൫ ॥

തം മത്തമിവ മാതംഗം ബദ്ധം കപിവരോത്തമമ് ।
രാക്ഷസാ രാക്ഷസേംദ്രായ രാവണായ ന്യവേദയന് ॥ ൨൧൬ ॥

സ തൈഃ സംപീഡ്യമാനോപി രക്ഷോഭിര്ഭീമവിക്രമൈഃ ।
വിസ്മയം പരമം ഗത്വാ രക്ഷോധിപമവൈക്ഷതാ ॥ ൨൧൭ ॥

അഹോ രൂപമഹോധൈര്യമ് അഹോസത്വമഹോദ്യുതിഃ ।
അഹോ രാക്ഷസരാജസ്യ സര്വ ലക്ഷണയുക്തതാ ॥ ൨൧൮ ॥

യദ്യധര്മോ ന ബലവാന് സ്യാദയം രാക്ഷസേസ്വരഃ ।
സ്യാദയം സുരലോകസ്യ സശക്രസ്യാപി രക്ഷിതാ ॥ ൨൧൯ ॥

സ രാജാ രോഷതാമ്രാക്ഷഃ പ്രഹസ്തം മംത്രിസത്തമമ് ।
കാലയുക്തമുവാചേദമ് വചോവിപുലമര്ധവത് ॥ ൨൨൦ ॥

ദുരാത്മാ പൃച്ഛതാമേഷ കുതഃ കിം വാസ്യ കാരണമ് ।
വനഭംഗേച കോസ്യാര്ധോ രാക്ഷസീനാംച തര്ജനേ ॥ ൨൨൧ ॥

രാവണസ്യ വചഃ ശ്രുത്വാ പ്രഹസ്തോ വാക്യമബ്രവീത് ।
സമാശ്വസിഹി ഭദ്രം തേ ന ഭീഃ കാര്യാ ത്വയേ കപേ ॥ ൨൨൨ ॥
യദി താവത് ത്വമിംദ്രേണ പ്രേഷിതോ രാവണാലയമ് ।
തത്വമാഖ്യാഹി മാഭൂത് തേ ഭയം വാനര മോക്ഷ്യസേ ॥ ൨൨൩ ॥

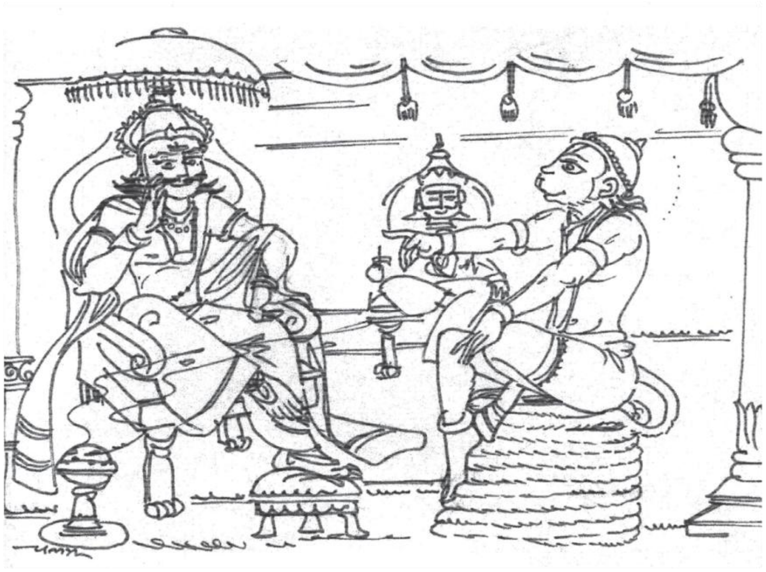

“ സത്യം രാക്ഷസ രാജേംന്ദ്ര ശൃണുഷ്വ വചനം മമ ।
രാമദാസസ്യ ദൂതസ്യ വാനരസ്യ വിഷേഷതഃ “ ॥ ൧൧൫ ॥

തം സമീക്ഷ്യ മഹാസത്വം സത്വവാന് ഹരിസത്തമഃ ।
വാക്യമര്ധവദവ്യഗ്രഃ തം ഉവാച ദശാനനമ് ॥ ൧൧ ॥.

സത്യം രാക്ഷസ രാജേംദ്ര ശൃണുഷ്വ വചനം മമ ।
രാമദാസസ്യ ദൂതസ്യ വാനരസ്യ വിഷേഷതഃ ॥ ൧൨ ॥
സര്വാന് ലോകാന് സുസംഹൃത്യ സഭൂതാന് സ ചരാചരാന് ।
പുനരേവ തഥാ സ്രഷ്ടും ശക്തോ രാമോ മഹായശാഃ ॥ ൧൩ ॥

ബ്രഹ്മാ സ്വയംഭൂ ശ്ചതുരാനനോവാ
രുദ്രസ്ത്രിനേത്ര സ്ത്രിപുരാംതകോവാ ।
ഇംദ്രോ മഹേംദ്ര സ്സുരനായകോവാ
ത്രാതും ന ശക്താ യുധി രാമവധ്യമ് ॥ ൧൪ ॥

തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വാനരസ്യ മഹാത്മനഃ ।
ആജ്ഞാപയദ്വധം തസ്യ രാവണഃ ക്രോധമൂര്ഛിതഃ ॥ ൧൫ ॥

നിശ്ചിതാര്ധസ്തതസ്സാമ്നാപൂജ്യ ശത്രുജിദഗ്രജമ് ।
ഉവാച ഹിത മത്യര്ധം വാക്യം വാക്യ വിശാരദഃ ॥ ൧൬ ॥

ക്ഷമസ്വ രോഷം ത്യജ രാക്ഷസേംദ്ര
പ്രസീദ മദ്വാക്യ മിദം ശൃണുഷ്വ ।
വധം ന കുര്വംതി പരാവരജ്ഞാ:
ദൂതസ്യസംതോ വസുധാധിപേംദ്രാഃ ॥ ൧൭ ॥
.

തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ദശഗ്രീവോ മഹാബലഃ ।
ദേശകാലഹിതം വാക്യം ഭ്രാതുരുത്തര മബ്രവീത് ॥ ൧൮ ॥

കപീനാം കില ലാംഗൂലമ് ഇഷ്ടം ഭവതി ഭൂഷണമ് ।
തദസ്യ ദീപ്യതാം ശീഘ്രം തേന ധഗ്ധേന ഗച്ഛതു ॥ ൧൯ ॥

ആജ്ഞാപയദ്രാക്ഷസേംദ്രഃ പുരം സര്വം സചത്വരം ।
വേഷ്ടയംതിസ്മ ലാംഗൂലം ജീര്ണൈഃ കാര്പാസകൈഃ പടൈഃ ॥ ൨൦ ॥

ദീപ്യമാനേ തതസ്തസ്യ ലാംഗൂലാഗ്രേ ഹനൂമതഃ ।
രാക്ഷസ്യാ സ്താ വിരൂപാക്ഷഃ ശംസുര്ദേവ്യാസ്തദപ്രിയമ് ॥ ൨൧ ॥

വൈദേഹീ ശോകസംതപ്താ ഹുതാശനമുപാഗമത് । ൨൨ ॥

യദ്യസ്തി പതി ശുശ്രൂഷാ യദ്യസ്തി ചരിതം തപഃ ।
യദി ചാസ്ത്യേകപത്നീത്വം ശീതോ ഭവ ഹനൂമതഃ ॥ ൨൩ ॥

യദി കിംചിദനുക്രോശഃ തസ്യ മയ്യസ്തി ധീമതഃ ।
യദി വാ ഭാഗ്യശേഷോമേ   ശീതോ ഭവ ഹനൂമതഃ ॥ ൨൩൭ ॥

യദി മാം വൃത്തസംപന്നാം തത്സമാഗമലാലസാമ് ।
സ വിജാനാതി ധര്മാത്മാ ശീതോ ഭവ ഹനൂമതഃ ॥ ൨൩൮ ॥

യദി മാം താരയേദാര്യഃ സുഗ്രീവസ്സത്യസംഗരഃ ।
അസ്മാദ്ദുഃഖാംബുസംരോധാത് ശീതോ ഭവ ഹനൂമതഃ ॥ ൨൩൯ ॥

ലംകാം സമസ്താം സംദീപ്യ ലാംഗൂലാഗ്നിം മഹാബലഃ ।
നിര്വാപയാമാസ തദാ സമുദ്രേ ഹരിസത്തമഃ ॥ ൨൪൦ ॥

സംദീപ്യമാനാം വിധ്വസ്താം ത്രസ്ത രക്ഷോഗണാം പുരീമ് ।
അവേക്ഷ്യ ഹനുമാന് ലംകാംചിംതയാമാസ വാനരഃ ॥ ൨൪൧ ॥

.

തസ്യാഭൂത്സുമഹാംസ്ത്രാസഃ കുത്സാചാത്മന്യജായത ।
ലംകാം പ്രദഹതാ കര്മ കിംസ്വിത്കൃതമിദം മയാ   ॥ ൨൪൨ ॥

വിനഷ്ടാ ജാനകീ നൂനം ന ഹ്യദഗ്ധഃ പ്രദൃശ്യതേ ।
ലംകായാം കശ്ചി ദുദ്ദേശഃ സര്വാ ഭസ്മീകൃതാ പുരീ   ॥ ൨൪൩ ॥

തപസാ സത്യവാക്യേന അനന്യാത്വാച്ച ഭര്തരി ।
അപി സാ നിര്ദഹേദഗ്നിം ന താമഗ്നിഃ പ്രധക്ഷ്യതി ॥ ൨൪൪ ॥

സ തഥാ ചിംതയംസ്തത്ര ദേവ്യാ ധര്മ പരിഗ്രഹമ് ।
ശുശ്രാവ ഹനുമാന് വാക്യം ചാരണാനാം മഹാത്മനാമ് ॥ ൨൪൫ ॥

.

ദഗ്ധേയം നഗരീ സര്വാ സാട്ടപ്രാകാര തോരണാ ।
ജാനകീ നച ദഗ്ധേതി വിസ്മയോ അദ്ഭുത ഏവ നഃ ॥ ൨൪൬ ॥

.

തതസ്തു ശിംശുപാമൂലേ ജാനകീം പര്യുപസ്ഥിതാമ് ।
അഭിവാദ്യാ ബ്രവീദ്ദിഷ്ട്യാ പശ്യാമി ത്വാമിഹാക്ഷതാമ് ॥ ൨൪൭ ॥

തമാരുഹ്യ ശൈലേംദ്രം വ്യവര്ധത മഹാകപിഃ ।
ദക്ഷിണാദുത്തരം പാരം പ്രാര്ധയന് ലവണാംഭസഃ ॥ ൨൪൮ ॥

സ മാരുത ഇവാകാശം മാരുതസ്യാത്മസംഭവഃ ।
പ്രപേദേ ഹരിശാര്ദൂലോ ദക്ഷിണാദുത്തരം ദിശമ് ॥ ൨൪൯ ॥

തതസ്തു വേഗവാംസ്തസ്യ ഗിരേര്ഗിരി നിഭഃ കപിഃ ।
നിപപാത മഹേംദ്രസ്യ ശിഖരേ പാദപാകുലേ ॥ ൧൨൦ ॥.

തതസ്തേ പ്രീതിമനസഃ സര്വേ വാനരപുംഗവാഃ ।
ഹനുമംതം മഹാത്മാനം പരിവാര്യോപതസ്ഥിരേ ॥ ൧൨൧

ജാംബവാന് കാര്യവൃത്താംതം അപൃച്ഛദനിലാത്മജമ് ।
കഥം ദൃഷ്ടാ ത്വയാ ദേവീ കഥം വാ തത്ര വര്തതേ ॥ ൧൨൨ ॥

ഏതദാഖ്യായ തത്സര്വം ഹനുമാന് മാരുതാത്മജഃ ।
ഭൂയസ്സമുപചക്രാമ വചനം വക്തുമുത്തരമ് ॥ ൧൨൩ ॥

സഫലോ രാഘവോദ്യോഗഃ സുഗ്രീവസ്യ ച സംഭ്രമഃ ।
ശീലമാസാദ്യ സീതായാ മമ ച പ്രവണം മനഃ ॥ ൧൨൪ ॥

ഏവമാസ്തേ മഹാഭാഗാ സീതാ ശോകപരായണാ ।
യദത്ര പ്രതികര്തവ്യം തത്സര്വമുപപദ്യതാമ് ॥ ൧൨൫ ॥

തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വാലിസൂനുരഭാഷത ।
അയുക്തം തു വിനാ ദേവീം ദൃഷ്ടവദ്ഭിശ്ച വാനരാഃ ॥
സമീപംഗംതുമസ്മാഭി രാഘവസ്യ മഹാത്മനഃ ॥ ൧൨൬ ॥

.

തമേവം കൃതസംകല്പം ജാംബവാന് ഹരിസത്തമഃ ।
ഉവാച പരമപ്രീതോ വാക്യമര്ധവദര്ധവിത് ॥ ൧൨൭ ॥.

ന താവദേഷാ മതിരക്ഷമാനോ
യധാ ഭവാന് പശ്യതി രാജപുത്ര ।
യധാതു രാമസ്യ മതിര്നിവിഷ്ടാ
തധാഭവാന് പശ്യതു കാര്യസിദ്ധിമ് ॥ ൧൨൮ ॥

തസ്മാദ്ഗച്ഛാമ വൈ സര്വേ യത്ര രാമഃ സ ലക്ഷ്മണഃ ।
സുഗ്രീവശ്ച മഹാതേജാഃ കാര്യാസ്യാസ്യ നിവേദനേ ॥ ൧൨൯ ॥

തതോ ജാംബവതോ വാക്യം അഗൃഹ്ണംത വന?കസഃ ।
അംഗദപ്രമുഖാ വീരാ ഹനുമാംശ്ച മഹാകപിഃ ॥ ൧൩൦ ॥

പ്രീതിമംതസ്തതസര്വേ വായുപുത്രപുരസ്സരാഃ ।
മഹേംദ്രാദ്രിം പരിത്യജ്യ പുപ്ലുവുഃ പ്ലവഗര്ഷഭാഃ ॥ ൧൩൧ ॥

പ്ലവമാനാഃ ഖമാപ്ലുത്യ തതസ്തേ കാനന?കസഃ ।
നംദനോപമമാസേദുഃ വനം ദ്രുമാലതായുതമ് ॥ ൧൩൨ ॥

തതോ വനം തത്പരിഭക്ഷ്യമാണം
ദ്രുമാംശ്ച വിധ്വംസിതപത്രപുഷ്പാന് ।
ചകാരഭൂയോ മതിമുഗ്രതേജാ
വനസ്യ രക്ഷാം പ്രതി വാനരേഭ്യഃ ॥ ഫന്നന ॥

സ തൈഃ പ്രവൃദ്ധൈഃ പരിഭര്ത്സ്യമാനോ
വനസ്യ ഗോപ്താ ഹരിവീരവൃദ്ധഃ ।
ചകാരഭൂയോ മതി മുഗ്രതേജാ
വനസ്യ രക്ഷാം പ്രതി വാനരേഭ്യഃ ॥ ഫന്നർ ॥

നിമേഷാംതരമാത്രേണ സ ഹി പ്രാപ്തോ വനാലയഃ ।
സഹസ്രാംശുതോ ധീമാന് സുഗ്രീവോ യത്ര വാനരഃ ॥ ഫന്നൠ ॥

സ ദീനവദനോഭൂത്വാ കൃത്വാ ശിരസി ചാംജലിമ് ।
സുഗ്രീവസ്യ ശുഭ? മൂര്ധ്നാ ചരണ? പ്രത്യപീഡയത് ॥ ഫന്നന്ന ॥

തതോ മൂര്ധ്നാ നിപതിതം വാനരം വാനരര്ഷഭഃ ।
ദൃഷ്ട്വൈവോദ്വിഗ്നഹൃദയോ വാക്യമേത ദുവാച ഹ ॥ ഫന്നൗ ॥

ഉത്തിഷ്ഠോത്തിഷ്ഠ കസ്മാത് ത്വം പാദയോഃ പതിതം മമ ।
അഭയം തേ പ്രദാസ്യാമി സര്വമേവാഭിധീയതാമ് ॥ ഫന്നവ്വ ॥

നൈവര് ക്ഷരജസാ രാജന് ന ത്വയാ നാപിവാലിനാ ।
വനം നിസൃഷ്ടപൂര്വം ഹി ഭക്ഷിതം തച്ച വാനരൈഃ ॥ ഫന്നൻ ॥

വിചിത്യ ദക്ഷിണാമാശാമ് ആഗതൈര്ഹരിപുംഗവൈഃ ।
ആഗതൈശ്ചാ പ്രധൃഷ്യം തത് ഹതം മധുവനം കില ॥ ഫൌൟ ॥

വനപാലം പുനര്വാക്യം സുഗ്രീവഃ പ്രത്യഭാഷത ।
പ്രീതോസ്മി സോഹം യദ്ഭുക്തംവനംതൈഃകൃതകര്മഭിഃ ॥ ഫൌൡ ॥

മര്ഷിതം മര്ഷണിയംച ചേഷ്ടിതംകൃതകര്മണാമ് ।
ഗച്ഛ ശീഘ്രം മധുവനം സംരക്ഷസ്വ ത്വമേവഹി ॥
ശീഘ്രം പ്രേഷയ സര്വാംസ്താന് ഹനൂമത്പ്രമുഖാന് കപീന് ॥॥ ഫൌപ ॥

.

സ യഥൈവാഗതഃ പൂര്വം തഥൈവ ത്വരിതം ഗതഃ ।
നിപപത്യ ഗഗനാദ്ഭൂമ? തദ്വനം പ്രവിവേശ ഹ ॥ ഫൌന ॥

.

സ താനുപാഗമദ്വീരോ ബധ്വാ കരപുടാംജലിം ।
ഉവാച വചനം ശ്ലക്ഷ്മ് ഇദം ഹൃഷ്ടവദംഗദമ് ॥ ഫൌർ ॥

പ്രഹൃഷ്ടോ ന തു രുഷ്ടോ സ? വനം ശ്രുത്വാ പ്രധര്ഷിതമ് ।
പ്രഹൃഷ്ടോ മാം പിതൃവ്യസ്തേ സുഗ്രീവോ വാനരേശ്വരഃ ॥ ൨൭൫ ॥

ശീഘ്രം പ്രേഷയ സര്വാം സ്താന് ഇതിഹോവാച വാനരേശ്വരഃ । ൨൭൩ ॥

തേ അംഗദ പ്രമുഖാഃ വീരാഃ പ്രഹൃഷ്ടാശ്ച മുദാന്വിതാഃ ।
നിപേതുര്ഹരിരാജസ്യ സമീപേ രാഘവസ്യ ച ॥ ൨൭൭ ॥

ഹനുമാംശ്ച മഹാബാഹുഃ പ്രണമ്യ ശിരസാ തതഃ ।
നിയതാമക്ഷതാം ദേവീം രാഘവായ ന്യവേദയത് ॥ ൨൭വ്വ ॥

ഉവാച വാക്യമ് വാക്യജ്ഞഃ സീതായാ ദര്ശനം യധാ ।
രാവണാംതഃപുരേ രുദ്ധാ രാക്ഷസീഭിസ്സുരക്ഷിതാ ॥
ഏകവേണീധരാ ദീനാ ത്വയി ചിംതാപരായണാ ॥ ൨൭ൻ ॥

ത? ജാതാശ്വാസ? രാജപുത്ര? വിദിത്വാ
തച്ചാഭിജ്ഞാനം രാഘവായ പ്രദായ ।
ദേവ്യാ ചാഖ്യാതം സര്വ മേവാനുപൂര്വ്യാത്
വാചാ സംപൂര്ണം വായുപുത്ര ശ്ശശംസ ॥ ൨വ്വ൦ ॥

.

ഏവമുക്തോ ഹനുമതാ രാമോ ദശരഥാത്മജഃ ।
തം മണിം ഹൃദയേ കൃത്വാ പ്രരുരോദ സ ലക്ഷ്മണഃ ॥ ൨വ്വ൧ ॥

കിമാഹാ സീതാ ഹനുമന് തത്ത്വതഃ കധയാദ്യ മേ ।
ഏതേന ഖലു ജീവിഷ്യേ ഭേഷജേനാതുരോ യധാ ॥ ൨വ്വ൨ ॥

ഏവ മുക്തസ്തു ഹനുമാന് രാഘവേണ മഹാത്മനാ ।
സീതായാ ഭാഷിതം സര്വം ന്യവേദയത രാഘവേ ॥ ൨വ്വ൩ ॥

ഇദമുക്തവതീ ദേവീ ജാനകീ പുരുഷര്ഷഭാ ।
പൂര്വ വൃത്തമഭിജ്ഞാനം ചിത്രകൂടേ യഥാതഥമ് ॥ ൨വ്വർ ॥

തസ്യ വീര്യവ്രതഃ കശ്ചിത് യദ്യസ്തി മയി സംഭ്രമഃ ।

ക്ഷിപ്രം സുനിശിതൈര്ബാണൈഃ ഹന്യതാം യുധി രാവണഃ ॥ ൨൫ ॥

വൈദേഹ്യാ വചനം ശ്രുത്വാ കരുണം സാശ്രുഭാഷിതമ് ।
പുനരപ്യഹമാര്യാം താമ് ഇദം വചനമബ്രവീത് ॥ ൨൬ ॥

ഹത്വാച സമരേ ര?ദ്രം രാവണം സഹബാംധവാന് ।
രാഘവസ്ത്വാം വരാരോഹേ സ്വാം പുരീം നയതേ ധ്രുവമ് ॥ ൨൭ ॥

നിവൃത്ത വനവാസം ച ത്വയാ സാര്ധമരിംദമമ് ।
അഭിഷിക്തമയോധ്യായാം ക്ഷിപ്രം ദ്രക്ഷ്യസി രാഘവമ് ॥ ൨൮ ॥

.

തതോ മയാ വാഗ്ഭിരദീന ഭാഷിണാ
ശിവാഭിരിഷ്ടാഭിരഭിപ്രസാദിതാ ।
ജഗാമ ശാംതിം മമ മൈഥിലാത്മജാ
തവാതിശോകേന തഥാതി പീഡിതാ ॥ ൨൯ ॥

ഇത്യാര്ഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാല്മീകീയേ ആദികാവ്യേ
സുംദരാകാംഡമ് സമാപ്തം
ഓമ് തത് സത്

ഓമ്

സംക്ഷിപ്ത സുംദരാകാംഡ

രാമായണ പാരായണ സമാപന ശ്ലോകമുലു

സ്വസ്തി പ്രജാഭ്യാം പരിപാലയംതാം ന്യായേണ മാര്ഗേണ മഹീം മഹീശാഃ
ഗോ ബ്രാഹ്മണേഭ്യഃ ശുഭമസ്തു നിത്യം ലോകാ സമസ്താഃ സുഖിനോ ഭവംതു
കാലേ വര്ഷതു പര്ജന്യഃ പൃധിവീ സസ്യശാലിനീ
ദേശോയം ശോഭരഹിതഃ ബ്രാഹ്മണാഃ സംതു നിര്ഭയാഃ
സര്വേഷാം സ്വസ്തിര്ഭവതു സര്വേഷാം ശാംതിര്ഭവതു
സര്വേഷാം പൂര്ണം ഭവതു സര്വേഷാം മംഗളം ഭവതു
സര്വേ ഭവംതു സുഖിനഃ സര്വേ സംതു നിരാമയാഃ
സര്വേ ഭദ്രാണി പശ്യംതു മാകശ്ചിത് ദുഃഖ ഭാധവേത്

മംഗളം കോസലേംദ്രായ മഹനീയ ഗുണാബ്ധയേ
ചക്രവര്തി തനൂജായ സാര്വഭൗമായ മംഗളമ്

കായേനവാചാ മനസേംദ്രിയൈര്വാ ബുധ്യാത്മനാ വാ പ്രകൃതേഃ സ്വഭാവാത്
കരോമി യദ്യത് സകലം പരസ്മൈ നാരയണായേതി സമര്പയാമി

യദക്ഷര പദഭ്രഷ്ടം മാത്രാഹീനംച യദ്ഭവേത്
തത്സര്വം ക്ഷമ്യതാം ദേവ ദേവ നമോസ്തുതേ

പാരായണ സമാപ്തം
ഓമ്
ശാംതിഃ ശാംതിഃ ശാംതിഃ !!!

“രാമായ രാമഭധ്രായ രാമചംദ്രായ വേധസേ।
രഘുനാധായ നാധായ സീതായാഃപതയേനമഃ”॥